herpy

GEKKOER

Common Namib Day Gecko

Rhoptropus afer

En lille, lynhurtig klippegekko fra Namibørkenen, der som en af få gekkoer er aktiv om dagen. Den har lange ben, gule aftegninger på struben og halens underside og lever af myrer og biller. Der findes næsten ingen pasningserfaring, så arten er kun for den allererfarneste.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Rhoptropus braconnieri*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**3-5 cm** snude-kloak-længde
Vægt	**2-3,5 g**
Levetid	**5-8 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Klippeboende og jordboende**
Biotop	**Ørken og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 40 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**26-30 °C**
Hotspot	**33-35 °C**
Temperatur, nat	**16-20 °C**
Luftfugtighed	**25-45 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**56-75 dage** ved 30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført i CITES eller i EU's forordning om handel med vilde dyr (338/97), så der kræves ingen CITES- eller EU-tilladelser ved køb og salg. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Rhoptropus afer er en lille gekko med lange ben og lange, slanke tæer. Den inderste tå er kort, og under den midterste tå sidder fem eller seks fine lameller, som hjælper den med at få fat på sten. Ryggen er plettet gråbrun med små, runde skæl og er en fremragende camouflage mod grus og klipper. Struben og undersiden af halen og benene er klart gule, og halen vises frem for andre gekkoer som et signal. Øjnene har lodret pupil og er uden bevægelige låg.

Arten er sekundært dagaktiv: dens forfædre var nataktive, men slægten *Rhoptropus* er vendt tilbage til dagslivet. Gekkoen er mere løber end klatrer og stoler på fart, når den flygter. I skarpt lys kan den løbe op til 2,5 m i sekundet, men i dæmpet lys, fx på tågedage ved kysten, er farten tydeligt lavere. Den klatrer mindre end de øvrige arter i slægten, fx *Rhoptropus bradfieldi*, og findes ofte på jorden omkring klipperne.

Kroppen er 3-5 cm fra snude til kloak, og voksne dyr vejer omkring 2-3,5 g. Hale og krop er fladtrykte. Arten blev beskrevet i 1869 og har også heddet *Rhoptropus braconnieri*. Den er almindelig i sit område og regnes ikke for truet.

I terrarier er arten næsten ukendt. Den er lille, hurtig og knyttet til et særligt klima, og der findes ingen etableret opdrætspraksis.

Udbredelse og levested

Rhoptropus afer findes i Namibia og det sydlige Angola. Udbredelsesområdet strækker sig langs kysten og et stykke ind i landet gennem Namibørkenen, fra det sydlige Angola til det centrale Namibia.

Synonymet *Rhoptropus braconnieri* blev beskrevet fra Ngamisøen i Botswana, men den lokalitet er en fejl. Arten findes ikke i Botswana.

> **Oprindelig udbredelse:** Namibia og Angola.

LEVESTED

Gekkoen lever i ørken og tørt, stenet terræn. Den findes både ved Atlanterhavskysten og mange kilometer inde i landet, på klippeflader, store sten og på jorden mellem dem. Den udnytter mange slags underlag.

Namibs klima er ekstremt tørt. Nedbøren ligger fra 2 mm om året i de tørreste egne til omkring 200 mm ved randen af plateauet. Langs kysten er temperaturen jævn med 9-20 °C året rundt, og tæt tåge fra havet er hovedkilden til fugt. Længere inde i landet kan sommerdagene komme over 45 °C, og nætterne kan være frostkolde. Når stenene er varme, løfter gekkoen kroppen højt over underlaget og vender sig, så den udsættes for mindst mulig sol. Føden er mest myrer og biller.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Rhoptropus afer*. Tallene i denne vejledning bygger på klimaet i udbredelsesområdet og på erfaringerne med andre små ørkengekkoer fra Namib, især *Pachydactylus rangei*, og de er ikke afprøvet med arten. Den er derfor kun for meget erfarne holdere.

Et par skal have et lavt, bredt terrarie på mindst 60 × 40 × 40 cm (længde × bredde × højde). Gekkoen løber mere, end den klatrer, så gulvarealet er vigtigere end højden. Terrariet skal være helt tæt lukket, for dyret er meget hurtigt og kun omkring 2-3 g.

Indret med en bund af groft sand og fint grus i et tyndt lag og flade sten og skiferplader, der stables som solpladser og sprækker. Tilføj korkbark og et par større, flade klippestykker, så dyret kan stå højt og kigge ud. Sten skal sidde fast, så de ikke kan skride. Der skal være mange skjul både under og over den varme zone. Terrariet skal have god ventilation.

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 26-30 °C i terrariet, og solpladsen på en flad sten må nå 33-35 °C. Om natten skal temperaturen falde til 16-20 °C. Tallene er et skøn ud fra klimaet i Namib og kropstemperaturen på 26-33 °C, som den nære slægtning *Rhoptropus bradfieldi* har, når den er aktiv i naturen.

Temperaturen på selve dyret er vigtigere end luftens, så mål solpladsens overflade med et infrarødt termometer. Giv en varm og en kølig ende, så gekkoen selv kan vælge. Solpladsen må ikke komme over 35 °C. Hold øje med dyret på varme dage: løfter det kroppen højt og søger skygge, er der for varmt.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være lav, omkring 25-45 %. Terrariet skal være tørt, og bunden må ikke blive våd. Ved kysten er tåge den vigtigste kilde til vand, så en let og kortvarig forstøvning af sten og planter en gang om ugen giver dyret dråber at drikke. Lad alt tørre helt op igen i løbet af dagen.

Stil en meget lav, lille skål med frisk vand, fx et flaskelåg, og skift det dagligt. Hav et hygrometer i terrariet.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er aktiv om dagen i åbent, solbeskinnet terræn, så den skal have stærkt lys og UVB. Brug et UVB-rør eller en kompakt lampe til ørkenarter (Ferguson-zone 3), monteret så UV-indekset er 3-4 på solpladsen, og med skygge til resten af terrariet. Afstanden til lampen afpasses med en UV-måler.

Hav lyset tændt 12 timer om dagen om sommeren og 10 timer om vinteren, gerne styret af et tænd-sluk-ur. Brug en spotlampe til solpladsen. Om natten skal der være mørkt.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

I naturen spiser arten mest myrer og biller. Giv små levende insekter dagligt til unger og hver anden dag til voksne: bananfluer, springhaler, nyklækkede fårekyllinger og små melorme. Foderdyrene må ikke være længere end afstanden mellem dyrets øjne. Pudr foderet med kalk og D3-vitamin. Brug også et alsidigt vitamin- og mineraltilskud en gang om ugen.

Fordi gekkoen er hurtig og jager, skal foderdyrene gerne bevæge sig, og der må ikke være så mange i terrariet, at de generer den. Fjern uspiste insekter om aftenen. Frugt og færdigfoder er ikke dokumenteret for arten og anbefales ikke.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Rhoptropus afer er hurtig og sky og skal ikke håndteres. Den er ikke et dyr, man tager op, og et enkelt fejlgreb kan skade en så lille gekko. Den bruger halen som signal og viser den gule underside frem for andre gekkoer. Den er dagaktiv og færdes meget, når der er varme og lys.

Hvordan arten fungerer sammen med artsfæller, er ikke dokumenteret. Hold dem enkeltvis eller som et par i et stort terrarie med mange skjul, og hold øje med slagsmål. Hold aldrig to hanner sammen. Sæt aldrig flere arter af slægten sammen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for arten. Kønnet kendes på porer foran kloakken og en bule ved halens rod, men dyrene er så små, at bestemmelsen er vanskelig og kræver en lup.

PARRING

Der findes ingen dokumenterede erfaringer med parring i fangenskab. Et par kan holdes i et stort terrarie med mange skjul. Om en køligere periode om vinteren har betydning, er ikke dokumenteret.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er æglæggende. Kuldets størrelse er ikke dokumenteret, men som næsten alle gekkoer lægger hunnen formentlig 1-2 æg ad gangen. Stil en lav æglæggekasse med let fugtigt sand i terrariet, så hunnen har et sikkert sted til æggene.

INKUBATION

Inkubationen er ikke dokumenteret for arten. Tallene på 56-75 dage ved 30 °C er lånt fra *Pachydactylus rangei*, en ørkengekko fra samme del af verden. Æggene flyttes forsigtigt, uden at blive vendt, til en lille boks med let fugtigt vermiculite i en inkubator, og temperaturen måles ved æggene.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Der findes ingen dokumenterede erfaringer med opdræt af ungerne. Ungerne er meget små og skal have de mindste foderdyr, fx bananfluer og springhaler, dagligt og have samme lys og varme som de voksne. De holdes enkeltvis i en lille, tæt boks med mange skjul, indtil størrelsen viser, hvordan de klarer sig.

Sundhed og typiske fejl

Der findes ingen dokumenterede sygdomsproblemer for *Rhoptropus afer* i fangenskab. De mest sandsynlige risici følger af, hvordan dagaktive ørkengekkoer almindeligvis holdes:

- For høj temperatur på solpladsen, som giver stress og udtørring. Mål med infrarødt termometer.
- For lidt UVB og kalk, som giver bløde knogler. Brug UVB med korrekt afstand og pudr foderet.

- For høj luftfugtighed og våd bund, som giver hudproblemer.
- Flugt og skader, fordi dyret er så hurtigt og lille. Hold terrariet helt tæt.

Levetiden i fangenskab er ikke dokumenteret; de 5-8 år er lånt fra *Pachydactylus rangei*, som også lever i Namib.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, holder op med at spise eller bliver sløv.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.